

YÖNETMELİK

Orman ve Su İşleri Bakanlığından:

**YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI
HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 7/4/2012 tarihli ve 28257 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ö) ve (ü) bentleri aşığıdaki şekilde değiştirilmiş; (m) bendi yürürlükten kaldırılmış ve (f) bendinden sonra gelmek üzere (g) bendi eklenerek, mevcut bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“ö) Yeraltı suyu (YAS): Yeraltında doğgun bölgede bulunan durgun veya hareket halindeki suları,”

“ü) Yerüstü suyu: Yeraltı suları haricindeki bütün iç sular, geçiş suları ve kıyı sularını,”

“g) İçme - kullanma suyu havzası koruma planı: İçme ve kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan yerüstü ve yeraltı suları havzalarının korunması, kirlenmesinin önlenmesi kirlenmiş ise iyileştirilmesi ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması maksadıyla yapılan ve o havzaya özel hükümleri tanımlayan planı,”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrası aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4) YAS kalitesinde kirlilik etkilerinin değerlendirilmesi SYGM ve DSİ tarafından yapılır veya yaptırılır ve bu değerlendirmeye göre risk altında olan YAS kütleleri SYGM ve DSİ tarafından müştereken belirlenir.”

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci ve üçüncü fıkrası aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Yeraltı sularının kimyasal durumu, Ek-1’e göre, Ek-2’de yer alan YAS kalite standartları ve Ek-3’e göre belirlenen eşik değerler esas alınarak değerlendirilir.”

“(3) İyi kimyasal durumu tanımlayan Ek-1’deki tabloda belirtilen değerlendirme için, Ek-2’de yer alan YAS kalite standartları ve Ek-3’e göre belirlenen eşik değerler kullanılır.”

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 8 inci maddesinin dördüncü fıkrası aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4) YAS çekimlerinin düzenlenmesi, 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanununun 10 uncu, Geçiçi 2 nci ve Geçiçi 3 üncü maddeleri ile 12/10/2013 tarihli ve 28793 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Yeraltı Suyu Ölçüm Sistemleri Yönetmeliğinin hükümlerine göre yapılır.”

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Kirletici konsantrasyonlarının bir veya daha fazla noktada YAS kalite standardını veya eşik değerini aşması durumunda ise;

1) Bu kirletici konsantrasyonlarının Ek-6’ya göre yapılan değerlendirme uyarınca, YAS kütesinin etkilenen kısmının büyüklüğü dikkate alınarak önemli bir çevresel riske sebep olmadığının SYGM ve DSİ’nin müşterek görüşü ile tespit edilmesi durumunda,

2) Tuz ya da diğer kirletici etkilerini göstermediğine SYGM ve DSİ’nin müşterek görüşü ile karar verilmesi halinde,

3) YAS kütlelerine doğrudan bağımlı olan karasal ekosistemlere önemli bir zarar vermediğine ve yeraltı suları ile ilişkili yerüstü sularının ekolojik ve kimyasal kalitesinde önemli bir bozulmaya sebep olmadığına SYGM ve DSİ’nin müşterek görüşü ile karar verilmesi durumunda,

4) Söz konusu kirliliğin insani maksatlı kullanımları önemli ölçüde olumsuz olarak etkilememesi halinde, YAS kütle veya kütlelerinin iyi kimyasal durumda olduğu kabul edilir.”

MADDE 6 – Aynı Yönetmeliğin 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç), (f) ve (j) bentleri; dördüncü fıkrası; yedinci fıkrasının ilk paragrafı ile (c) bendi, sekizinci fıkrası ve dokuzuncu fıkrasının ilk paragrafı aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ç) İzleme programı çerçevesinde yapılan izlemelere göre iyileştirmeye başlama noktasına yaklaşıldığı tespit edilen izleme noktalarında, bu aşamaya gelinmesinin sebepleri ayrıntılı olarak analiz edilerek kimyasal durum bozulmasına sebep olan maddeler ile ilgili gerekli tedbirler alınır ve bu maddelerin izleme sıklığı artırılır.”

“f) Kalıcı nitelikteki kirleticilerin yeraltı sularının kalitesini bozacak şekilde yerüstü sularından süzülme yolu ile kuyu ve drenlerden ortaya çıktığı veya çıkması muhtemel olduğu durumlarda Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliğinde yer alan tedbirler uygulanır. Gerektiği durumlarda söz konusu yönetmelikte yer alan deşarj sınır değerlerinde kısıtlamaya gidilir.”

“j) Yakma ve düzenli depolama gibi atık bertaraf tesislerinin yer seçiminde, bölgede bulunan yeraltı ve yerüstü su kaynakları ve koruma havzalarının durumu, yeraltı su seviyesi ve YAS akış yönleri dikkate alınır. Yer seçimi yapılırken, atık bertaraf tesislerinin taban kotunun YAS seviyesine kadar inmemesi, yeraltı sularının kirlenmesinin önlenmesi maksadıyla gerekli tüm sızdırmazlık tedbirlerinin alınması esastır.”

“(4) İçme suyu olarak kullanılan YAS kütlelerini koruma maksadıyla teşkil edilen koruma alanlarında, YAS kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi için 13 üncü maddede yer alan hükümlere göre gerekli tedbirler alınır. Gereklik halinde içme suyu maksatlı olarak kullanılan yeraltı suları için içme - kullanma suyu havzası koruma planı yapılır ve/veya yaptırılır.”

“Yeraltı suyunun kimyasal durumunda istisnai doğal olaylara ya da kazalara bağlı olarak geçici bir bozulmanın olması durumunda aşağıda belirtilen bütün hususların sağlanması şartıyla bu Yönetmelik şartları ihlal edilmiş sayılmaz.”

“(c) İstisnai durumların muhtemel etkilerinin yıllık olarak gözden geçirilmesi ve uygun şartlar oluştuğunda, YAS kalitesinin önceki durumuna döndürülmesi için Bakanlık tarafından belirlenecek bütün tedbirlerin alınması.”

“(8) Yeraltı suyunun kalitesinde, jeolojik formasyonun yapısına bağlı olarak bozulma tespit edilmesi halinde bu Yönetmelik ihlal edilmiş sayılmaz.”

“Alınan tedbirlere rağmen, izleme neticelerinin YAS kalite standartlarını ve eşik değerleri sağlayamayacağının anlaşılması halinde SYGM tarafından ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak;”

MADDE 7 – Aynı Yönetmeliğin 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 13** – (1) İçme ve kullanma suyu olarak YAS temin edilen kuyu, pınar, kaynak, kaptaj, tünel, galeri ve benzeri yapılarda İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik gereğince izleme yapılır.

(2) DSİ Genel Müdürlüğü, içme ve kullanma suyu temin edilen kuyu, pınar, kaynak, kaptaj, tünel, galeri ve benzeri için koruma alanlarını belirler. Belirlenen bütün koruma alanlarının envanterini tutar ve koruma alanı haritası hazırlar. Koruma alanları envanteri ve haritaları beş yılda bir güncellenir ve SYGM’ye bildirilir.

(3) Mutlak koruma alanı, içme suyu temini yapılan kuyu, pınar, kaynak, kaptaj, tünel, galeri ve benzeri için oluşturulur. Bu koruma alanı, suyun alındığı noktayı korumaya yönelik oluşturulmuş bir alan olup en az elli metre yarıçapında bir alanı ifade eder. Söz konusu alanın yarıçapı yerel şartlar dikkate alınarak DSİ tarafından yüz metreye kadar genişletilebilir. Bu alan içme suyunu kullanan idare veya idareler tarafından kamulaştırılarak emniyete alınır ve tapu kaydına mutlak koruma alanı olarak işlenerek Bakanlığa bildirilir. Bu alanda hiçbir faaliyete izin verilmez. Bu koruma tedbirini uygulayabilmek için bu alanın çevresi suyu kullanan idare tarafından dikenli tel ile çevrilir.

(4) Yıllık ortalama debisi 50 l/sn ve üzerinde olan kuyu, pınar, kaynak, kaptaj, tünel, galeri ve benzeri için mutlak koruma alanına ek olarak birinci ve ikinci derece koruma alanları ilan edilir. Gerekli görülür hallerde 50 l/s debinin altında olan kuyu, pınar, kaynak, kaptaj, tünel, galeri ve benzeri için mutlak koruma alanına ek olarak birinci ve ikinci derece koruma alanları ilan edilebilir.

(5) Toplu içme suyu temini maksadıyla kullanılan kuyu, pınar, kaynak, kaptaj, tünel, galeri ve benzeri yapıların korunması maksadıyla;

a) Kuyu, pınar, kaynak, kaptaj, tünel, galeri ve benzeri yapılara elli metreden daha yakın mesafede hiçbir yapıya, katı ve sıvı atık boşaltımına ve geçişe izin verilmez.

b) Bu alanlarda 12 nci maddede belirtilen hususların yanı sıra aşağıdaki bütün tedbirler uygulanır:

1) Mutlak koruma alanı dışında oluşturulan birinci derece koruma alanında yapılaşmaya izin verilmeksizin yalnızca geçiş, rekreasyon gibi maksatlarla kullanımına izin verilebilir.

2) Koruma alanları içinde atık boşaltımını engelleyecek tedbirler alınır.

3) Bu alanlarda YAS kalitesine zarar verme riski olan faaliyetlere izin verilmez.

4) Atık sularla veya yağmur suları ile çözünerek yeraltı suyuna taşınabilecek nitelikteki maddeler YAS besleme havzası içerisinde zeminde doğrudan depolanamaz.

5) Yeraltı sularının içme suyu maksadıyla kullanıldığı alanlarda, kullanılan tarım ilaçlarının doğal şartlarda parçalanabilir ve canlılarda uzun süreli birikim yapmayacak türden olması gerekir. Bunların kullanımı konusunda, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının ilgili birimlerinden izin alınır.

6) Fazla veya yanlış gübre kullanılmasına ilişkin denetlemeler Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca yapılır.

(6) Koruma alanlarında uyulması gereken hususlar tedbirler programında belirtilir.

(7) Koruma çalışmalarına rağmen kirlilik durumunda artışın olması halinde tedbirler programında belirtilen hususlardan daha kısıtlayıcı tedbirler ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri de alınarak SYGM tarafından belirlenir.

(8) Bu maddenin 2 nci fıkrasında belirtildiği şekilde, DSİ tarafından belirlenen koruma alanlarının sınırlarında suyu kullanan idarece alınan tedbirlere ve yapılan koruma çalışmalarına rağmen, içme ve kullanma suyu temin edilen YAS kütlelerinin kalitesinin yapılan izlemeler neticesinde, İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelikte yer alan standartları sağlamadığı veya risk altında olduğunun belirlenmesi halinde Bakanlığın koordinasyonunda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne içme - kullanma suyu havzası koruma planı yapılır ve/veya yaptırılır.”

MADDE 8 – Aynı Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Hidrokarbonların aranması ile ilgili faaliyetler neticesinde ortaya çıkan maddelerden başka maddeler içermeyen suların aynı derinlik ve aynı kaynağa olmak şartı ile hidrokarbonların çıkarıldığı jeolojik formasyonlaraya

da daimi tabii sebepler neticesinde başka maksatlar için uygun olmayan jeolojik formasyonlara reenjeksiyonu,

b) Maden ve taş ocaklarında işletme faaliyetleri sırasında pompalama ile uzaklaştırılması gereken yeraltı suyunun, aynı derinlik ve aynı kaynağa olmak şartı ile reenjeksiyonu,”

MADDE 9 – Aynı Yönetmeliğin EK-1’inde yer alan Tablo 1- İyi Yeraltı Suyu Kimyasal Durumunda geçen “Elementler” ibaresi “Değerlendirme Ölçütü” olarak, “İyi durum” ibaresi ise “İyi durum kriterleri” olarak; Tablo 2- Yeterli Miktar Durumunda geçen “Elementler” ibaresi “Değerlendirme Ölçütü” olarak, “İyi durum” ibaresi ise “İyi durum kriterleri” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 10 – Aynı Yönetmeliğin EK-2’sindeki Yeraltı Suyu Kalite Standartları tablosunda yer alan “0,1 µ/L” ibaresi “0,1 µg/L” olarak, “0,5 µ/L (toplam)(1)” ibaresi ise “0,5 µg/L (toplam)(1)” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 11 – Aynı Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-3 ekteki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 12 – Aynı Yönetmeliğin ekinde yer alan EK - 6’nın ikinci fıkrasının (a) bendindeki “Ek-1’e göre gerçekleştirilecek tanımlamanın bir parçası olarak toplanan bilgiler,” ibaresi; “Ek-4’e göre gerçekleştirilecek olan kütle belirleme ve karakterizasyon çalışmaları neticesinde toplanan bilgiler,” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 13 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 14 – Bu Yönetmelik hükümlerini Orman ve Su İşleri Bakanı yürütür.

“EK – 3

YERALTI SUYU KİRLETİCİLERİ VE KİRLİLİK BELİRTİLERİ İÇİN EŞİK DEĞERLER KILAVUZU

(1) SYGM ve DSİ, hedeflenen iyi YAS kimyasal durumuna ulaşmak için risk altındaki YAS kütlelerini tanımlar. SYGM, bu kütlelerin risk altında olmasına sebep olan bütün kirleticiler ve kirlilik belirtileri için eşik değerler ve YAS kalite standartlarını belirleyip yayımlar.

(2) Eşik değerlerin belirlenmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) YAS ile ilişkili sucul ve bağlı karasal ekosistemler arasındaki etkileşim boyutu,

b) Yeraltı suyunun yasal kullanımları,

c) Bu Ek’in 7 nci maddesinde yer alan kirleticiler listesini göz önünde bulundurarak risk altındaki YAS kütlelerinin risk altında olarak tanımlanmasına sebep olan bütün kirleticileri,

ç) YAS üzerindeki şehirleşme, tarım, sanayi bölgeleri, madencilik faaliyetleri gibi baskı unsurları,

d) Arka plan seviyeleri ve su bütçesinden elde edilen bilgiler neticesinde belirlenen YAS kütlelerinin hidrojeolojik özellikleri,

(3) Eşik değerlerin belirlenmesi sırasında kirleticilerin kaynakları, kirleticiler konsantrasyonlarının arka plan seviyeleri, oluşum sebepleri, zehirlilik durumları, yayılımları, artma ve azalma eğilimleri, kalıcılıkları ve biyolojik birikme potansiyelleri de hesaba katılır.

(4) Eşik değerler belirlenirken, kirleticiler parametrelerin ya da kirleticiler göstergelerinin doğal hidrojeolojik durum sebebiyle arka plan seviyeleri mevcut ise bu arka plan seviyeleri dikkate alınır. Arka plan seviyelerinin belirlenmesinde aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur.

a) Doğal arka plan seviyeleri karakterizasyon ve izleme çalışmalarından elde edilen verilere göre belirlenir. Bu maksatla yapılacak izleme çalışmaları, yeraltı suyu kütlelerinin bütün özelliklerini temsil edecek bir şekilde yürütülür.

b) Sınırlı izleme verisinin olduğu durumlarda veri toplanmasına ilişkin çalışmalara devam edilir. Bu çalışma sürerken, mevcut izleme verilerinden, doğal yapıyı temsil ettiği düşünülen veriler seçilerek doğal arka plan seviyeleri bu verilere göre belirlenir. Mümkün olduğu durumlarda jeokimyasal taşınım ve proseslere ilişkin bilgiler de hesaba katılır.

c) İzleme verisinin ve ilgili YAS kütlelerindeki jeokimyasal taşınım ve proseslere ilişkin bilgilerin yetersiz olduğu durumlarda, veri toplanmasına ilişkin çalışmalara devam edilir. Bu çalışmalar sürerken, söz konusu YAS kütleleri ile aynı hidrojeolojik yapıya sahip olan ve yeterli izleme verisine göre doğal arka plan seviyesi belirlenmiş akiferler referans olarak alınarak doğal arka plan seviyeleri belirlenir.

(5) Eşik değerlerin belirlenmesi süreciyle ilgili olarak aşağıdaki bilgi, veri ve çalışmaların bir kaydı tutulur:

a) Risk altında olduğu belirlenen her bir YAS kütleleri için:

1) YAS kütlelerinin boyutu,

2) YAS kütlelerinde riske sebep olan kirleticiler parametreleri,

3) YAS kütlelerinin mevcut ve potansiyel kullanımlarının ve bağlantılı olduğu sucul ve karasal ekosistemlerle ilişkisinin hesaba katılarak hangi çevresel kalite hedefi için riskin mevcut olduğu,

4) YAS kütlelerinde doğal olarak oluşabilen maddeler için doğal arka plan seviyeleri,

5) YAS kütlelerindeki kirleticiler parametre konsantrasyonlarının eşik değerleri aştığı durumlar için, bu aşılma durumuna ilişkin bilgiler.

b) Eşik değerlerin belirlendiği ölçek. (ülke bazında, nehir havzası bazında ya da YAS kütleleri bazında)

- c) Eşik değerlerin aşağıdaki hususlarla ilişkisi:
- 1) Doğal arka plan seviyeleri,
 - 2) YAS kütlesiyle bağlantılı olduğu sucul ve karasal ekosistemler,
 - 3) Suyun korunması için ulusal ya da uluslararası ölçekte mevcut olan çevresel kalite standartları ya da diğer standartlar,
 - 4) Kirleticilerin zehirlilik durumları, yayılımları, kalıcılıkları ve biyolojik birikme potansiyelleri.
- ç) Doğal arka plan seviyelerinin belirlenmesinde izlenen metodoloji,
- d) Bu Yönetmeliğin Ek-3'ündeki "asgari parametre listesi"nde yer almasına rağmen eşik değer belirlenmemiş parametreler için eşik değer belirlenmemesinin sebepleri,
- e) YAS kalite durumunun değerlendirilmesinde izlenen metodoloji.
- (6) Analitik değerlendirmeler, eşik değerlerin belirlenmesinde veri kalitesini artırmak için hem tabii hem de insan faaliyetleri neticesinde oluşan maddelerin arka plan seviyelerinin değerlendirilmesine bağlı olarak toplanan verilerin dikkatli bir şekilde gözden geçirilmesiyle yapılır.
- (7) Eşik değer belirlenirken dikkate alınması gereken asgari parametre listesi aşağıdaki gibidir.

Parametreler
Arsenik
Kadmiyum
Kurşun
Civa
Amonyum
Klorür
Sülfat
Trikloretilen
Tetrakloretilen
İletkenlik
Nitrit
Toplam Fosfor /Fosfatlar ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Eşik değer toplam fosfor ve fosfatlardan sadece biri için belirlenir.

(8) SYGM tarafından yapılan incelemeler neticesinde havzanın ve/veya YAS kütlesinin özel durumuna göre Ek-9'da yer alan liste kullanılarak ilave parametreler ve bu parametreler için eşik değerler belirlenebilir.

(9) Bir YAS kütlesi için belirlenen kalite standartlarının, bu YAS kütlesi ile ilişkili yerüstü sularının çevresel kalite standartlarına ulaşmasını engellemesi ya da ekolojik veya kimyasal kalitesinde önemli bozulmalara sebep olması, ya da bu YAS kütlesine doğrudan bağımlı karasal ekosistemlere önemli zarar vermesi durumunda daha kısıtlayıcı eşik değerler belirlenebilir.”